

dustriland, at vi som andre Lande piskes med Industriens Skorpioner, vi nøjes endnu med at være under dens Svøbe.

Nu staar vi altsaa her overfor en Revision af en Del af den sociale Lovgivning. Jeg tror da, det vil have sin Betydning, om vi nogenlunde kunde blive enige om at faa en Oversigt over de Principper, som skal være ledende for den sociale Lovgivning. Det er næsten, synes jeg, som om vi drev social Lovgivning noget paa bedste Beskub, og det vil hævne sig blodigt i Fremtiden. Der maa være noget maalbevidst i vor sociale Politik, hvad enten vi hører til det ene eller til det andet Parti. Der blev sagt af det ærede Medlem fra Næstved (Andreasen), at vor sociale Lovgivning var ikke andet end Lapperier, og det er rigtigt. Det er rigtigt nok meget dyre Lapper, vi anbringer, men det er ikke andet end Lapperier, og jeg tror ikke, det kan blive andet. Det, vi kan gøre, er kun at sætte Lapper paa Samfundslegemet, men saa kommer det an paa at sætte dem paa de rette Steder. Den sociale Lovgivning afhænger ikke alene af økonomiske, men ogsaa af etiske Faktorer, og netop derfor, da der arbejdes med Mennesker, vil det være umuligt at faa en regelret Lovgivning, at faa en fast og bestemt Lovgivning. Der er ikke een Vej her, der er mangfoldige Veje fremad. Vort Samfund er sygt, ethvert Samfund har til alle Tider haft sine Sygdomme. Det, det kommer an paa, er, at vi hver til sin Tid ser at finde de Helbredelsesmidler, som der maa være, faar et Overblik over, hvori vort Samfunds Sygdomme bestaar, og hvad vi skal gøre for at helbrede eller forebygge dem.

Det højeste, vi har været med til, er egentlig at lave Sygelove, at give Medicin for Samfundets Sygdomme. Men det, vi navnlig har til Opgave, er at udfinde, hvordan vi kan forebygge disse Sygdomme. Naar vi ser f. Eks. her i København ude i Arbejderkvartererne disse Baggaaede, disse Huler, er det egentlig underligt at tænke sig, at vi kan sove roligt eller sidde roligt her i Tinget og vide, at der er Tusinder af Mennesker her i Byen, vore Landsmænd, der lever i de Kaar, de lever under derude. Jeg kan kun forklare mig det derved, at vi er vant til at se det, at vi ved, at saadan er det nu en Gang. Det er noget, man vænner sig til som til saa meget andet, og man beroliger sig med, at man har dog givet de og de Almisser, at man er Medlem af den eller den Velgørenhedsforening, at noget er der dog gjort.

Men det kan ikke nytte at berolige sig dermed, vi maa ikke sidde den Ting overhørigt herinde og falde i Staver over saa meget andet, som ikke er nær saa forfærdeligt som dette, at saa mange af vore Landsmænd maa leve under disse Boligforhold. Det, som er nødvendigt, er en forebyggende Lovgivning paa dette Omraade, at faa en saadan Bebyggelse gjort umulig og skaffe Grunde inde i Byen eller flytte Byen ud paa Landet.

Det sociale Spørgsmaal er et økonomisk Spørgsmaal ved Siden af det etiske. Men under det økonomiske Synspunkt hører ikke alene Industri-spørgsmaalet, men ogsaa Jordspørgsmaalet. Der maa tages fat paa den Ting. Vi har nedsat en Landbokommission. Blot den ikke sidder lige saa længe som den Kommission, det ærede Medlem fra Langeland (P. Munch) omtalte, eller, hvis den skulde komme til et Resultat, det da ikke blev det, at der ingenting var at gøre, thi der maa gøres noget. Jeg ventede, at denne Landbokommission skulde blive noget lignende som den store Landbokommission af 1786, den mest betydningsfulde Kommission, vi har haft, og som gjorde den mest betydningsfulde Indsats — langt større efter min Mening end den, der skete ved Juni-Grundloven af 1849 — i vort sociale Liv. Det er en lignende Indsats, vi venter af Landbokommissionen i Øjeblikket. Det er for mig en uhyre herlig Ting at være med til den Grundlovsændring, vi staar lige overfor, men meget større for mig vilde det være at faa lovgivet paa Grundlag af et Arbejde, der var gjort lige saa omsigtsfuldt som det, der skete, den Gang Reventlow og Colbjørnsen stod for det sociale Styre her i Landet. Det er det, vi venter paa, det hører med til de forebyggende Midler. Der er mange andre forebyggende Midler, men for ikke at komme for langt bort fra Lovforslaget vil jeg atter minde om, at vi skal ikke nøjes med at finde Medicin for Samfundets Sygdomme, vi skal finde forebyggende Midler. Men selv i et saadant Samfund, hvor vi altsaa har fundet de forebyggende Midler — hvis de kan findes — vil det være nødvendigt ogsaa at have Medicin, ligesom det vil være det overfor det enkelte Menneske, vi maa have en Sygelovgivning, om jeg saa maa sige. De maa ikke forstaa det, som om jeg alene tænker paa den Sygekasselov, vi snart skal behandle, jeg tænker ogsaa paa Loven om Arbejdsløshedskasser, som ligeledes er en Slags Sygelov, der skal skaffe Medicin mod den Sygdom, Samfundet lider under. Det er